מסורת הש"ס
עם הוספות

א) לקמן מד:, ב) מנחות ו: מח: לקמן סח: סט. פד.. ג) לעיל יד. רש"ג. ד) [לקמן סט. פד:], ה) לקמן פד., ו) דבורא דחובה סוף פרשתא ג, ז) [וע"ש תוס' לקמן פד: ד"ה ומועלין], ח) יומא לג., ט) סז:, י) וע"ע תוס' ממנחות סד: ד"ה אז פ"ל ותוס' ממגילה ו: ד"ה מתפכר.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר מר מל יסוד מזבח העולה ולח:

גליון הש"ם

[מכת"י תוס' ד"ה אשר פתח וכו' ויש לומר דלא שייך אין מעבירין על המצות אלא וכו'. ע' מגילה דף ו ע"ב בתוס' ד"ה מתפכר ועמיש וכו']:

תורה אור השלם

א) צו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ:
[ויקרא ו, ב]

ב) [פר כהן משיח] [נָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
[ויקרא ד, ז]

ג) [פר העלם דבר של צבור] וְנָתַן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
[ויקרא ד, יח]

ד) [שעיר נשיא] וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה:
[ויקרא ד, כה]

ליקוטי רש"י
[נדפס בהשמטות]

הגהות וציונים

(ס) אזאת (ש"מ, צ"ק):
(ע) מועד יסוד שכנגד הפתח, ותיבות "ההוא דפגע בראשא" נמחק [ש"מ]. ועי' רש"ש ותוס' [ג] הראב"ד גריס גירסא אחרת בתו"כ [דבורא דחובה פרשתא ג] ופי' אחר משחיטה (ש"מ): (פ) דאמרינן (ש"מ): (ו) מלמד חולין (שמכ"י): (ז) שהרי לן כשר (ש"מ): (ח) בבנין אב מבשר והדר מגמרי בבנין אב על הדם (ש"מ, צ"ק): (ט) אז דוקו (ש"מ): (י) ילפת לן באימורין שהוא שלא בהכשרים (ש"מ): (יא) הללו דר' יהודה משום (ש"מ): (יב) יש להוסיף וטעמיה אסמכתא בעלמא (צ"ק, בה"ז). וגי' הש"מ מהני ויעיקר אסמכתא אקרא שבמביא: (יג) המובה (ש"מ): (יד) אל יסוד מזבח (צ"ק): (טו) אלא דלמד שאין יסוד. כ"ה בתו"כ (גליון): (טז) מתן דם הקרנות (ש"מ): (יז) כגון דפר משיח (ש"מ): (יח) ועוד הרי למדנו (ש"מ): (יט) תן תורת יסוד דהיינו שפיכת שירים להלכות (ש"מ):
(כ) על תחילת הלכות (ש"מ): (כא) תיבת "כו'" נמחק (ש"מ): (כב) בבנין אב כדמשמע בשמעתא (ש"מ):
(כג) דוחה תורת הבהמה והעוף כדלקמן (ש"מ):
(כד) בש"מ נוסף פי' בתרייתא דדבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב תימה דתרתי וכו': (כה) בק"ו מק"ו ומה (ש"מ): (כו) צ"ל אי מדרבא אי מדרבינא (גליון):
(כז) מהכשירו דאימורין תדע (שמכ"י): (כח) מן הכבש מיצאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל בסמוך לו אף ירידתו מן הכבש בסמוך לו מהיכן פשוט (ש"מ): (כט) בפרק קדשי. צ"ק (גליון): (ל) דכתיב בסיפא דקרא דומם בחיבור תאכלל", וכן והנשאר בדם כתיב בחטאת העוף הנאכלת (תוס' בד"ה תן):
(לא) בדפוס וילנא הגיהו במקום "לפנים" תן, "על". תן. אבל נראה שהוא ללא צורך, עיין בית השיטה: (לב) נדצ"ל דאפילו לרב פפא דאי ראיה היא ושפיר לא מישמע בעיין. וכלומר אליבא דפירכת הגמ' ולא היא וכו' שפיר לא מישמע בעיין גם לרב פפא, ודלא כדברי רש"י דדוקא למאן דלית ליה דרב פפא פרכינן ולא היא וכו'. (ועי"ע ש"מ לעיל ד"ה ולא היא): (לג) כך נראה דצריך להגיה, וכמבואר לעיל ובהגהה הקודמת (ובדפוס וילנא הגיהו דלא אליבא דרב פפא, ועיין בית השיטה):

מסכת טהרות
פרק ח' משנה ב'

הַמַּפְקִיד כֵּלִים אֵצֶל עַם הָאָרֶץ, טְמֵאִים טְמֵא מֵת וּטְמֵאִין מִדָּרָס. אִם מִכֵּירוֹ שֶׁהוּא אוֹכֵל בִּתְרוּמָה, טָהוֹרִין מִטְּמֵא מֵת, אֲבָל טְמֵאִין מִדָّרָס.

עין משפט
נר מצוה

כ א מיי' פ"ס מהלכות מעשה הקרבנות הל"י:

שיטה מקובצת

גמרא ולא היא התם תיהוי היא משחיטה דחולין קאתיא. נדפס בהשמטות: מפני מה אמרו לן בדם כשר כשר לן באימורין כשר שהרי לן בכשר כשר וכו' תנא מזאת תורת כו'. נדפס בהשמטות:
אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה. פ"ה [תן תורת שפיכת שיריים וכו' שיהא המזבח טעון בעולה ובכל דמים הנתינין עליו שפיכת שיריים אל היסוד] כו'. ונקשה דלמה לי האי קרא לשיריים דכל הדמים שישפכו ליסוד תיפוק ליה מקרא דודם ובחיץ (דברים יב כז) כדאמר לעיל בפרק ב"ש (לז.). וכ"ת דהך בריתא פליגא א"כ הו"ל לאתויי לעיל כמו שהביא ההיא דתנשאר בדם ימצה ולימא נפקא ליה מהכא. ועוד קשה דאין זה שיטה דמתחלה בעי לאוקמי מזבח העולה לשיריים דכל הזבחים ולבסוף קאמר או אינו אלא לתחילת דם דעולה לחוד (עי' רש"י ד"ה או אינו). ואין לומר דאה"נ דאף כי מוקמינן בתחילת דמים מיירי בכל הדמים של מזבח העולה דהא איכא חטאת דתחלתו לקרנות. לכך נראה לרבינו חיים כהן דגם מתחלה אמר לשיריים דעולה לחוד אבל שאר שיריים נפקא לן מדם ובחיץ או מהנשאר בדם ימצה. וכ"ת עולה נמי תיתי מהתם, י"ל דהתם איירי בקרבנות הנאכלים[כ] ועולה לא הוי בכלל. וא"ת והלא ילפינן לעיל (לו:) לכל הנתינים על מזבח החיצון שנתנו במתנה אחת כיפר מדם זבחיך ואפי' עולה במשמע אע"ג דאין נאכלת. יש לחלק דדוקא לכל הניתנים כו' דכולהו קרבנות בעו שתי מתנות מסביב בין בעולה בין בשאר קרבנות א"כ כי גלי קרא בנאכלים דמתנה אחת כיפר אלמא דשתי מתנות למצוה הוא דהוו א"כ גבי עולה נמי נימא דדוקא למצוה בעי שתי מתנות דאין זה אב אלא גילוי מילתא בעלמא דסביב דכתיב בהו ר"ל דמתנה אחת, אבל גבי שיריים שהוא דבר חדש לא ילפינן עולה מנאכלין ולא נאכלין מעולה, עולה מנאכלין לא יליף שכן יש בהן ב' אכילות ונאכלים מעולה לא יליף שכן כליל. וכה"ג פריך בפרק כיצד צולין (פסחים עז:) על מילתא אחרתיתי. (לשון תוס' מהר"פ ז"ל):
רש"י ד"ה הכי גרסינן ולא היא. ולמאן דלית ליה דרב פפא אף על גב דלמד קדש לאו ראייה היא. זה מצאתי ברש"י של כתיבת יד וכתוב תוס' לפי זה[לא]. ואני אומר דאפילו לרב פפא[לב] ראיה היא ושפיר מישמע בעיין. דאפילו לר"פ בעי מיהת למד וחד מלמד קודש. שהרי כששאלנו לעיל (נ.) דבר הלמד בב"ש מהו שיחזור ומלמד בהיקש ופשיט לה רב פפא משלמים שבא ממעשר בב"ש וחזר שלמים ומלמד על תודה הרי כאן דאפילו רב פפא בעי למד וחד מלמד קודש דתודה למד ושלמים מלמד קדשים הם, ואילו הכא לא הוי אלא למד קודש דזו היא מליקה ושאר כל המלמדים חולין דם יליף מליקה משחיטת עוף דחולין ושחיטת עוף יליף מליקה בהמה קדשים) [חולין]. ותדע דא"כ (דלא רב) [דלרב] פפא[לג] כדלעיל (נ:) הניחא לרב פפא אלא למאן דלית ליה כו': ד"ה אל יסוד מזבח העולה. חמש פרשיות הן וכו'. שלא תאמר במקום מתן [דם] הקרנות שם יהיו שפיכת שיריו. וא"כ יש לך לומר שיהא שפיכת שיריים של מזבח הפנימי, לכך אתא לומר שיהא אל יסוד הדמים של מזבח העולה: ד"ה או אינו. אלא בא ללמד על [תחילת] הלכות המזבח במתן דמה של עולה וכו'. דליכא למימר לכל הדמים של מזבח העולה להטעינן תחילתן יסוד דהא איכא חטאת דתחלתו לקרנות (ע"ע ש"מ על הגמ' בד"ה אל יסוד ובתוס' ד"ה תן לה יסוד). (גליון, בספר ישן): תוס' ד"ה פשוט. וכה"נ עבוד ק"ו לעיל. (נ:) בגז"ש המלמדת בג"ש חבירתה. וי"ל דלמאי דפי' לעיל (שם בד"ה גזירה שוה ובד"ה רש"י ד"ה בגז"ש חבירתה) ניחא, דהתם יליף [אף] מג"ש בתחלת הדין מבנין אב כאן אינו יכול לעשות ק"ו בתחלת הדין מבנין אב עצמו (ותאמר) [ולומר] דהיקש אינו מלמד על בנין אב דהא אביעיא לן לעיל ולא אפשיט (ע"ע לעיל בסוד"ה מפני מה אמרו). (לשון הר"פ):

מטהרת טריפתה מטומאתה, אף מליקה שמכשרתה באכילה תטהר טריפתה מטומאתה. רבי יוסי אומר, דיה בגבלת בהמה טהורה, ששחיטתה מטהרתה ולא מליקתה. ולא היא, התם תיהוי היא משחיטה דחולין קאתיא. דבר הלמד בבנין אב מהו שילמד בהיקש ובגזירה שוה ובקל וחומר ובבנין אב. פשוט מהא חדא, [ו]מפני מה אמרו לן בדם כשר, שהרי לן באימורין כשר, שהרי לן בבשר כשר; [ז]יוצא, הואיל ויוצא כשר בבמה; טמא, הואיל והותר בעבודת ציבור; חוץ לזמנו, הואיל ומרצה לפיגולו; חוץ למקומו, הואיל [ח]והוקש לחוץ לזמנו; שקיבלו פסולין וזרקו דמן, בהנך פסולין דחזו לעבודת ציבור. [ט]וכי דנין דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו. תנא [י]מ'זאת תורת העולה' ריבה סמיך ליה: שירי הדם כו': מאי טעמא, אמר קרא [יא]'אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד', [יב]והוא דפגע ברישא. תנו רבנן, [יג]'אל יסוד מזבח העולה' ולא יסוד מזבח הפנימי; [יד]'אל יסוד מזבח העולה', אין לו יסוד לפנימי עצמו; [טו]'אל יסוד מזבח העולה', תן יסוד למזבחו של עולה; או אינו אלא למזבחה של עולה יהא יסוד, אמר רבי ישמעאל, קל וחומר, מה שירים שאין מכפרין טעונין יסוד, תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפרה אינו דין שטעונה יסוד; אמר רבי עקיבא, מה שירים שאין מכפרין ואין באין לכפרה טעונין יסוד, תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפרה אינו דין שטעונה יסוד; אם כן, מה תלמוד לומר 'אל יסוד מזבח העולה', תן יסוד למזבחה של עולה. אמר מר, 'אל יסוד מזבח' (ט) ולא יסוד מזבח הפנימי; הא מיבעי ליה לגופיה. [יב]מ'אשר פתח אהל מועד' נפקא. 'אל יסוד מזבח העולה' תן

ולא גמר, דמיקמ' תרי שיעורי, מליקה משחיטה ועוף מבהמה. ברו"ך. **ושוה קשה**, היכי דייק מדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בבנין אב, מיהמ' דשחיטת עוף אתיא בבנין אב משחיטת בהמה, ודבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב כדמסקינן[מא] ומדלא מעמא. ומדלא מעמא שמ' ר"מ מהיקשא דזו"ח תמוהים מכלקמן, ומקשה ליה דבמה אתי שיעורי מליקה קדייק, דמיקמ' דבמה לי לשיעורי בק"ו:

פשוט מהא חדא. [מב]תימה, דמדקתני מפשוט, דכיון דמלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב, דילמא לן הדם לאחר שקיעת המזבח עליה מלן דמימורין, דלא פסילי בשקיעת המזבח אלא בעמוד השחר, והדר עליה לן דמימורין המפקלים בעמוד השחר דאם עלו לא ירדו מלן בשר. ויש לומר דמקמ' ליה דאמ"ג דילף בימורים שלא [בה]הכשירו ליה דאמ"ג דילף דבשר, דם המפיר עדיף, ולא ילפינן דם שלא בהכשירו מהכשירו[מג]. תדע, מדלא ילפינן מעיקרא לן דם מלן בשר[מד]:

'אשר פתח אהל מועד' יסוד שבנגד הפתח. וזהו מעברו של מזבח שהוא כנגד פתח. כך פירש בקונטרס. ולא נריס מה שבמוד בספרים 'הכוונטרס. ולא נריס מה שבמוד בספרים 'הכוונטרס. ולא נריס מה שבמוד בספרים 'הכו